

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-58-99>

УДК 657:336.76:336.22:339.9

Юрченко Олександр Анатолійович

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8447-6510>

Приймак Наталія Володимирівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцентка кафедри економіки, фінансів та обліку,
Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0206-2577>

Нечипорук Наталія Віталіївна

кандидат економічних наук, доцент,
доцентка кафедри обліку, аудиту та оподаткування,
Національна академія статистики, обліку та аудиту
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9547-8557>

Oleksandr Yurchenko

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

Nataliia Pryimak

Private Higher Education Institution "European University"

Nataliia Nechyporuk

National Academy of Statistics, Accounting and Audit

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ
ІЗ ФІНАНСОВИМИ ІНСТРУМЕНТАМИ СТРАХУВАННЯ
ЦІНОВИХ РИЗИКІВ НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ****ORGANIZATION OF ACCOUNTING AND TAXATION
OF OPERATIONS WITH FINANCIAL INSTRUMENTS
FOR PRICE RISK HEDGING IN INTERNATIONAL MARKETS**

Анотація. У статті досліджено теоретичні та організаційно-методичні засади обліку й оподаткування операцій із фінансовими інструментами страхування цінкових ризиків на міжнародних ринках. Розкрито економічну сутність форвардів, ф'ючерсів, опціонів і свопів як інструментів хеджування та стабілізації грошових потоків підприємств. Обґрунтовано, що належна організація обліку таких операцій забезпечує достовірність фінансових результатів, коректну оцінку інструментів за справедливою вартістю та прозорість фінансової звітності. Систематизовано етапи організації обліку операцій хеджування та визначено ключові вимоги до формування облікової політики щодо деривативів. Запропоновано рекомендації з удосконалення облікової політики та податкового регулювання деривативів для підвищення якості фінансової інформації та мінімізації податкових ризиків.

Ключові слова: фінансові інструменти, хеджування, цінові ризики, деривативи, облікова політика, оподаткування, міжнародні ринки, організація бухгалтерського обліку.

Summary. The article examines the theoretical, organizational, and methodological foundations of accounting and taxation of operations involving financial instruments for price risk hedging in international markets under conditions of high volatility in the global economic environment. The relevance of the topic is driven by the intensification of geopolitical and macroeconomic risks, currency fluctuations, inflationary processes, and the need to minimize losses of business entities engaged in foreign economic activity. The economic essence of financial instruments for price risk hedging (forwards, futures, options, swaps) is substantiated as an effective mechanism for hedging and stabilizing enterprise cash flows. It is proved that the proper organization of accounting for such transactions ensures the reliability of financial results determination, the correct measurement of instruments at fair value, the consistency between accounting and tax reporting, and enhanced transparency of financial statements.

The stages of organizing the accounting of hedging operations are systematized, including conceptual-identification, organizational, documentary, accounting, tax, and control stages. Key requirements for the formation of accounting policy regarding operations with financial instruments for price risk hedging are identified, and the influence of external and internal factors on the selection of alternative accounting methods is determined. A model of accounting policy for these operations has been developed, integrating organizational, methodological, and technical components and ensuring a systematic approach to accounting and internal control. Practical recommendations for improving accounting policy and tax regulation of derivatives are proposed, contributing to higher quality financial information, minimization of tax risks, and strengthening the financial stability of enterprises in the international economic environment.

Keywords: financial instruments, hedging, price risks, derivatives, accounting policy, taxation; international markets, organization of accounting.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується високим рівнем волатильності міжнародних товарних і фінансових ринків, що зумовлено геополітичними ризиками, трансформацією логістичних ланцюгів, валютними коливаннями, інфляційними процесами та посиленням глобальної конкуренції. Для суб'єктів господарювання, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, ціннові ризики стають одним із ключових чинників фінансової нестабільності. У цих умовах використання фінансових інструментів страхування ціннових ризиків (деривативів, ф'ючерсів, форвардів, опціонів, свопів) набуває стратегічного значення як ефективний механізм хеджування та мінімізації потенційних втрат. Водночас застосування таких інструментів супроводжується складністю їх відображення в системі бухгалтерського обліку та податкового регулювання. Міжнародні стандарти фінансової звітності (далі – МСФЗ) передбачають спеціальні підходи до визнання, оцінки та розкриття інформації щодо похідних фінансових інструментів і операцій хеджування, що потребує належної організації облікових процедур, розроблення облікової політики та формування відповідного інформаційно-аналітичного забезпечення. Неврегульованість окремих аспектів податкового обліку операцій з деривативами, різничитання норм законодавства та відмінності між бухгалтерським і податковим підходами зумовлюють додаткові ризики для підприємств, у тому числі ризик податкових спорів.

Особливої актуальності тема набуває для вітчизняних компаній в умовах воєнного стану та інтеграції до європейського економічного простору, коли необхідним є приведення національної системи обліку та оподаткування у відповідність до міжнародних стандартів і практик. Розвиток організаційно-методичних засад обліку та оподаткування операцій з фінансовими інструментами страхування ціннових ризиків сприятиме підвищенню прозорості фінансової звітності, забезпеченню достовірності оцінки фінансових результатів і формуванню ефективної системи управління ризиками на підприємствах.

Дослідження організації бухгалтерського обліку та оподаткування операцій із фінансовими

інструментами страхування ціннових ризиків на міжнародних ринках є своєчасним і необхідним як з теоретичної, так і з практичної точки зору, оскільки спрямоване на вдосконалення облікової методології, мінімізацію податкових ризиків та підвищення конкурентоспроможності підприємств у глобальному середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про системний розвиток досліджень у сфері обліку, оподаткування та хеджування фінансових інструментів, які можна згрупувати за кількома ключовими напрямками.

Перший напрям – це міжнародні дослідження впливу стандартів хедж-обліку на діяльність компаній. Зокрема, у праці Алі В., Бенс Д.А., Касар Г. [1] доведено, що удосконалення правил хедж-обліку зменшує волатильність фінансових результатів та стимулює активніше використання деривативів, що підтверджує тісний зв'язок між нормативними змінами та управлінською поведінкою підприємств.

Другий напрям – методологія обліку та класифікації фінансових інструментів. У наукових працях Л. Пилипенко [2], К. Безверхого [5], І. Бурденка [7], Д. Карнуз [11] обґрунтовано підходи до ідентифікації, первісного визнання та подальшої оцінки фінансових активів відповідно до МСФЗ 9, акцентовано на ролі професійного судження бухгалтера та необхідності розмежування спекулятивних і хеджуючих операцій.

У науковому дослідженні О. Сторожук, В. Мельник, О. Синюк, О. Нагірна, О. Халіна, Б. Колядко проаналізовано місце та значення фінансових інструментів у системі управління інтелектуальним капіталом підприємства, а також обґрунтовано їх роль у підвищенні результативності управлінських рішень і забезпеченні сталого розвитку суб'єктів господарювання [21].

Окремий блок становлять дослідження, присвячені безпосередньо обліку операцій хеджування. У дисертаційних роботах К. Бойко [6], Н. Василенко [8], В. Здреник [10], А. Шуліко [23] розроблено методичні рекомендації щодо документування хеджу, оцінки його ефективності та відображення результатів у фінансовій звітності. Науковий доробок В. Амбарчян [3] деталізує практику обліку свопів у межах хеджування спра-

ведливої вартості за МСФЗ, а В. Ксендзук [12] у своїх дослідженнях аналізує вплив хеджування на показники фінансової звітності підприємства.

Наступний напрям – формування облікової політики. У роботах Т. Барановської [4], П. Житного [9], Ю. В. Демської [17] доведено, що вибір методів оцінки фінансових інструментів безпосередньо впливає на фінансово-майновий стан підприємства, рівень ліквідності та достовірність показників фінансової звітності.

Важливим є також напрям аудиту та методологічного вдосконалення оцінки фінансових інструментів, представлений дослідженнями К. Назарової та О. Задніпровського [15], Є. Попко та О. Лукової [19], Н. Рапи [20], а також науково-практичним посібником за редакцією В. Козака [22], де систематизовано підходи до ідентифікації справедливої вартості, дисконтування та контролю оцінки боргових інструментів.

Окремо слід виділити нормативно-правовий напрям, який формують Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 [14], Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 [16] та Податковий кодекс України [18], що визначають правила подання, обліку та оподаткування фінансових інструментів в Україні.

Узагальнення огляду наукових джерел засвідчує, що вітчизняні дослідження переважно зосереджені на методичних та організаційних аспектах бухгалтерського відображення фінансових інструментів, тоді як міжнародні праці більше уваги приділяють економічним наслідкам стандартів. Водночас недостатньо дослідженим залишається комплексне поєднання облікових, податкових і управлінських аспектів хеджування в умовах воєнної економіки та підвищеної фінансової волатильності, що визначає перспективи подальших наукових розвідок.

Метою статті є обґрунтування теоретичних та організаційно-методичних засад обліку й оподаткування операцій із фінансовими інструментами страхування цінних ризиків на міжнародних ринках, а також розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення облікової політики та податкового регулювання таких операцій в умовах волатильності глобального економічного середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. Організація бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами страхування цінних ризиків є складовою загальної системи обліку підприємства, спрямованою на створення впорядкованої сукупності методичних, технічних і управлінських заходів щодо належного відображення операцій хеджування у фінансовій звітності.

Під фінансовими інструментами страхування цінних ризиків розуміють похідні фінансові інструменти (форварди, ф'ючерси, опціони,

свопи), що використовуються суб'єктами господарювання для мінімізації ризиків зміни цін на сировину, енергоносії, валюту, відсоткові ставки або інші базові активи на міжнародних ринках. Їх застосування дозволяє стабілізувати грошові потоки, забезпечити прогнозованість фінансових результатів і знизити ризик втрат [13].

Значення належної організації обліку таких операцій полягає в: забезпеченні достовірності оцінки фінансових результатів; правильному визначенні справедливої вартості інструментів; узгодженні бухгалтерського обліку та податкових розрахунків; мінімізації податкових і фінансових ризиків; підвищенні прозорості фінансової звітності для інвесторів та контрагентів. Особливої ваги це набуває для підприємств-експортерів, імпортерів, аграрних, енергетичних, металургійних компаній, фінансових установ, трейдерів, які активно працюють на міжнародних товарних і фінансових ринках.

Облік операцій із фінансовими інструментами страхування цінних ризиків організовується у підприємств реального сектору економіки, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність; холдингових структурах з міжнародною присутністю; банківських установах та фінансових компаніях; професійних учасників ринку цінних паперів та трейдингових компаніях.

На великих підприємствах функціонує централізована система казначейства, яка координує укладення контрактів та передає інформацію до бухгалтерії для відображення в обліку. У малих і середніх підприємствах ці функції, як правило, поєднані в межах фінансової служби.

Організація бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами страхування цінних ризиків є складним процесом, що потребує системного підходу та чіткої регламентації на рівні підприємства. Враховуючи складність оцінки похідних фінансових інструментів, необхідність застосування методів визначення справедливої вартості, тестування ефективності хеджування та узгодження бухгалтерського обліку і податкових розрахунків, процес організації такого обліку доцільно структурувати за відповідними етапами. Кожен із них охоплює комплекс організаційних, методичних та контрольних процедур, спрямованих на забезпечення достовірності фінансової інформації та мінімізацію ризиків.

З метою систематизації процесу організації обліку операцій із фінансовими інструментами страхування цінних ризиків доцільно виокремити такі етапи, що наведені в таблиці 1.

У наукових дослідженнях [4, 6, 9, 17, 23] обґрунтовується необхідність дотримання системних вимог при формуванні облікової політики підприємства. Не применшуючи значення існуючих

**Таблиця 1 – Етапи організації обліку операцій
із фінансовими інструментами страхування цінних ризиків на міжнародних ринках**

№ з/п	Етап організації обліку	Характеристика етапу	Основний зміст робіт	Відповідальні особи
1	Конце-птуально-ідентифі-каційний	Визначення економічної сутності та об'єкта обліку	Ідентифікація цінних ризиків; вибір інструментів хеджування; визначення мети застосування (хеджування)	Фінансовий директор
2	Організа-ційний	Формування внутрішнього регламенту обліку	Розроблення наказу про облікову політику; визначення методів оцінки	Головний бухгалтер
3	Документальний	Забезпечення первинного обліку операцій	Укладання контрактів; оформлення внутрішніх наказів; оформлення первинних документів	Юридичний відділ, бухгалтерія
4	Обліковий	Відображення операцій у системі рахунків	Первісне визнання; оцінка за справедливою вартістю; переоцінка об'єктів обліку; ведення аналітичного обліку	Бухгалтерія
5	Податковий	Узгодження облікових і податкових показників	Визначення фінансового результату; розрахунок податкових різниць; узгодження показників у податковій звітності	Бухгалтерія
6	Контрольний	Забезпечення внутрішнього контролю та прозорості	Перевірка ефективності хеджування; аудит оцінки; розкриття інформації у фінансовій звітності	Служба внутрішнього контролю

Джерело: розроблено авторами на основі [9]

підходів, вважаємо за доцільне виокремити ключові вимоги до формування облікової політики в частині операцій із фінансовими інструментами страхування цінних ризиків, що дозволяє визначити цілі її розроблення та забезпечити належну організацію облікового процесу.

До основних вимог формування облікової політики щодо таких операцій доцільно віднести: законність, повноту відображення, обґрунтованість оцінки, своєчасність, прозорість та доцільність. Дотримання зазначених вимог забезпечує коректне визнання фінансових інструментів, їх оцінку за справедливою вартістю, належне розкриття інформації у фінансовій звітності та мінімізацію податкових ризиків [17].

Основними цілями формування облікової політики в частині операцій із фінансовими інструментами страхування цінних ризиків є:

- забезпечення єдиного методичного підходу до визнання, оцінки та облікового відображення деривативів;
- встановлення порядку документального оформлення операцій хеджування;
- визначення методів тестування ефективності хеджування;
- узгодження бухгалтерського обліку та податкових розрахунків щодо результатів переоцінки;
- формування достовірної інформації для управління фінансовими ризиками підприємства.

На формування облікової політики щодо зазначених операцій впливають зовнішні та внутрішні фактори. До зовнішніх належать: стан міжнародних фінансових і товарних ринків; волатильність цін і валютних курсів; розвиток міжнародних стандартів фінансової звітності; податкове законодавство; макроекономічна нестабільність. Внутрішні фактори визначаються особливостями діяльності підприємства, зокрема: галузевою специфікою, масштабами зовнішньоекономічних операцій, рівнем розвитку системи ризик-менеджменту, організаційною структурою та кваліфікацією бухгалтерської служби.

У процесі формування облікової політики доцільно застосовувати підхід, що передбачає її поділ на організаційну, методичну та технічну складові [4].

Організаційна складова визначає форму організації бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами (створення спеціалізованого підрозділу, ведення обліку бухгалтерською службою, залучення зовнішніх консультантів), розподіл відповідальності між фінансовим департаментом і бухгалтерією, а також порядок внутрішнього контролю за операціями хеджування.

Методична складова охоплює порядок класифікації фінансових інструментів (для хеджування чи торгівлі), методи їх оцінки (за справедливою вартістю через прибуток або збиток чи інший

сукупний дохід), визначення об'єкта хеджування, способи відображення результатів переоцінки та формування фінансового результату.

Технічна складова передбачає визначення форм первинних документів щодо операцій із деривативами, порядок ведення аналітичного обліку за видами контрактів, формування внутрішньої управлінської звітності про результати хеджування, використання спеціалізованого програмного забезпечення та процедур внутрішнього контролю. Документальне та інформаційне забезпечення обліку операцій із фінансовими інструментами має гарантувати своєчасне отримання даних про зміну їх справедливої вартості, ефективність хеджування та вплив на фінансовий результат підприємства. Раціональна організація внутрішнього контролю дозволяє своєчасно виявляти відхилення та запобігати помилкам у відображенні результатів таких операцій.

За результатами проведеного дослідження розроблено та систематизовано модель облікової політики щодо операцій із фінансовими інструментами страхування цінних ризиків на міжнародних ринках, яка відображає взаємозв'язок її організаційної, методичної та технічної складових, а також вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на процес її формування (рис. 1).

Використання запропонованої моделі облікової політики щодо операцій із фінансовими інструментами страхування цінних ризиків на міжнародних ринках сприяє оптимізації процесу їх облікового відображення, оцінки та контролю, що забезпечує дотримання якісних характеристик фінансової звітності та реалізацію контрольної функції бухгалтерського обліку. Систематизація організаційних, методичних і технічних елементів дозволяє підвищити прозорість інформації про операції хеджування та їх вплив на фінансовий результат підприємства.

За результатами проведеного дослідження пропонуємо розробити Проект витягу з Наказу про облікову політику щодо операцій із фінансовими інструментами страхування цінних ризиків, який спрямований на забезпечення раціональної організації бухгалтерського обліку та податкових розрахунків деривативів, визначення порядку їх визнання, оцінки, тестування ефективності хеджування та розкриття інформації у фінансовій звітності.

У процесі дослідження встановлено проблему фрагментарного або формального відображення положень щодо обліку операцій із фінансовими інструментами в облікових політиках багатьох суб'єктів господарювання, що негативно впливає на якість організації обліку та управління фінансовими ризиками.

Виокремлено основні вимоги до формування облікової політики в частині операцій хеджування, що дозволяє чітко визначити цілі та завдання цього розпорядчого документа на рівні підприємства. Обґрунтовано вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на вибір альтернативних підходів до класифікації, оцінки та відображення фінансових інструментів страхування цінних ризиків.

Дослідження організаційної, методичної та технічної складових облікової політики дозволило запропонувати систему її елементів щодо операцій із фінансовими інструментами, що формує передумови для ефективної організації бухгалтерського обліку, мінімізації податкових ризиків та забезпечення повної, достовірної й своєчасної інформації для прийняття управлінських рішень в умовах волатильності міжнародних ринків.

Висновки. За результатами проведеного наукового дослідження доведено, що належна організація обліку таких операцій є важливою складовою системи управління фінансовими ризиками підприємства та забезпечує достовірність визначення фінансових результатів, коректність оцінки інструментів за справедливою вартістю, узгодженість бухгалтерського й податкового обліку, а також прозорість фінансової звітності. Систематизовані етапи організації обліку операцій хеджування, що дозволяє комплексно регламентувати процес визнання, оцінки, переоцінки та відображення результатів операцій із деривативами, а також забезпечити належний внутрішній контроль за їх здійсненням. Виокремлено ключові вимоги до формування облікової політики в частині операцій із фінансовими інструментами страхування цінних ризиків, зокрема законність, повноту відображення, обґрунтованість оцінки, своєчасність, прозорість і доцільність. Доведено, що вплив зовнішніх (волатильність ринків, розвиток МСФЗ, податкове регулювання) та внутрішніх (галузева специфіка, масштаби зовнішньоекономічної діяльності, рівень ризик-менеджменту, кваліфікація персоналу) факторів визначає вибір альтернативних методів облікового відображення таких операцій. Розроблено модель облікової політики щодо операцій із фінансовими інструментами страхування цінних ризиків, яка інтегрує організаційну, методичну та технічну складові та забезпечує системність і логічну узгодженість процесу обліку. Запропонований підхід формує передумови для підвищення якості фінансової інформації, мінімізації податкових ризиків та посилення контрольної функції бухгалтерського обліку в умовах нестабільності глобального економічного середовища.

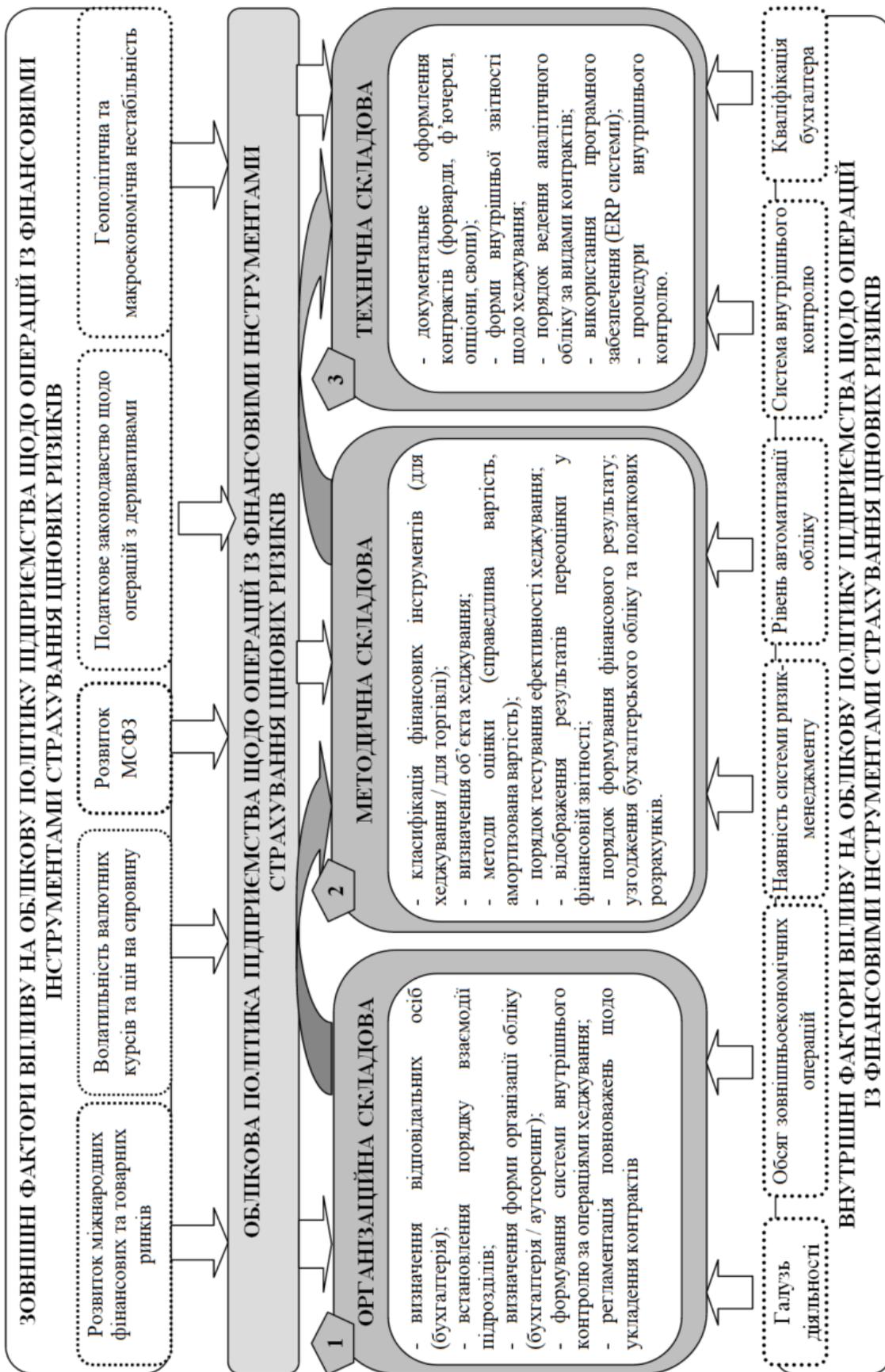

Рисунок 1 – Модель облікової політики підприємства щодо операцій із фінансовими інструментами страхування цінних ризиків

Джерело: власна розробка

Список використаних джерел:

1. Ali, W., Bens, D. A., & Cassar, G. Real effects of hedge accounting standards: Evidence from ASU 2017-12. *Journal of Accounting Research*. 2025. Published 08 April. DOI: <https://doi.org/10.1111/1475-679X.12614> (дата звернення: 22.02.2026).
2. Pylypenko L. Accounting for derivatives and their representation in financial reporting: problems of methodology and procedure. *Economic Annals-XXI*. 2016. Vol. 156, no. 1–2. P. 116–120. DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V156-0027> (дата звернення: 22.02.2026).
3. Амбарчян В. С. Хеджування справедливої вартості із використанням свопів: практика бухгалтерського обліку за МСФЗ. *Економіка, управління та адміністрування*. 2019. № 4 (90). С. 133–140.
4. Барановська Т.В. Облікова політика підприємств в Україні: теорія і практика : Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.06.04. Київ, 2005. 21 с.
5. Безверхий К. В. Удосконалення фінансової звітності щодо відображення інформації про фінансові інструменти кредитування торговельних підприємств. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : Економічні науки*. 2019. № 3 (23). С. 9–14.
6. Бойко К. В. Облік і аналіз хеджування (на прикладі підприємств переробної промисловості): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)». Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2010. 19 с.
7. Бурденко І. М. Фінансові інструменти: особливості їх класифікації. *Актуальні проблеми економіки*. 2006. № 4. С. 24–31.
8. Василенко Н. К. Облік і аналіз фінансових інструментів хеджування грошових потоків підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)». Київ, 2012. 21 с.
9. Житний П. Є. Організаційно-методологічні аспекти облікової політики фінансово-промислових систем: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». Київ, 2009. 35 с.
10. Здреник В. С. Бухгалтерський облік і контроль операцій з похідними фінансовими інструментами : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). Житомир: Житомирський державний технологічний університет, 2010. 20 с. URL: <https://library.ztu.edu.ua/e-copies/autoref/Zdrenyk.pdf> (дата звернення: 22.02.2026).
11. Карнуз Д. Облікова ідентифікація та оцінка фінансових інструментів. *Scientia fructuosa*. 2025. 160, 2 (Квіт 2025), с. 105–119. URL: <https://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/2261/2118> (дата звернення: 22.02.2026).
12. Ксендзук В. В. Вплив застосування хеджування на показники фінансової звітності: аналітичний аспект. *Економічний аналіз: зб. наук. праць*. ТНЕУ. Том 19. № 2. С. 91–96.
13. Логвінов П. В. Фінансові інструменти та їх роль у транскордонному співробітництві. *Ефективна економіка*. 2024. № 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_7_52 (дата звернення: 23.02.2026).
14. МСБО 32. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 «Фінансові інструменти: подання». 2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_029#Text (дата звернення: 23.02.2026).
15. Назарова К., Задніпровський О. Аудит оцінки фінансових інструментів. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2018. Випуск 4. С. 85–97.
16. НП(С)БО 13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти». 2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text> (дата звернення: 23.02.2026).
17. Пилипенко Л. М., Демська Ю. В. Вплив облікової політики щодо фінансових активів на фінансово-майновий стан і результати діяльності компанії. *Приазовський економічний вісник*. 2020. № 1 (18). С. 300–304. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-1-52>. (дата звернення: 22.02.2026).
18. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
19. Попко Є., Лукова О. Методологічний компонент удосконалення оцінки довгострокової заборгованості як фінансового інструменту. *Облік і фінанси*. 2023. № 3 (101). С. 12–20. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-3\(101\)-12-20](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-3(101)-12-20). (дата звернення: 22.02.2026)
20. Рапа Н. Фінансові інструменти та особливості їх оцінки. *Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток соціально-економічних систем в геоелектронічному просторі»*. 2023. С. 102–103.
21. Сторожук О. М., Мельник В. М., Синюк О. В., Нагірна О. В., Халіна О. М., Колядко Б. М. Місце фінансових інструментів у системі управління інтелектуальним капіталом підприємства. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2025. № 3 (62). С. 120–130. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.3.62.2025.4800> (дата звернення: 22.02.2026).
22. Фінансові інструменти: операції з облигаціями : науково-практичний посібник / В. І. Козак, С. О. Москвін, В. В. Посполітак. К. : DESPRO, 2019. 132 с. URL: https://despro.org.ua/library/publication/fin_instr_obl_2019.pdf (дата звернення: 22.02.2026).
23. Шуліко А. О. Облік та аналіз операцій хеджування товарними деривативами: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)». ДВНЗ «Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника». Івано-Франківськ, 2013. 20 с.

References:

1. Ali W., Bens D. A., Cassar G. (2025) Real effects of hedge accounting standards: Evidence from ASU 2017-12. *Journal of Accounting Research*. Published 08 April. DOI: <https://doi.org/10.1111/1475-679X.12614>
2. Pylypenko L. (2016) Accounting for derivatives and their representation in financial reporting: problems of methodology and procedure. *Economic Annals-XXI*, vol. 156, no. 1–2, pp. 116–120. DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V156-0027>
3. Ambarchian V. S. (2019) Khedzhuvannia spravedlyvoi vartosti iz vykorystanniam svopiv: praktyka bukhhalterskoho obliku za MSFZ [Fair value hedging using swaps: accounting practice under IFRS]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, no. 4 (90), pp. 133–140. (in Ukrainian)
4. Baranovska T. V. (2005) Oblikova polityka pidpriemstv v Ukraini: teoriia i praktyka [Accounting policy of enterprises in Ukraine: theory and practice]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.06.04. Kyiv, 21 p. (in Ukrainian)
5. Bezverkhyy K. V. (2019) Udoskonalennia finansovoi zvitnosti shchodo vidobrazhennia informatsii pro finansovi instrumenty kredytuvannia torhovelnykh pidpriemstv [Improvement of financial reporting regarding the disclosure of information on financial lending instruments of trade enterprises]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Seriya: Ekonomichni nauky*, no. 3 (23), pp. 9–14. (in Ukrainian)
6. Boiko K. V. (2010) Oblik i analiz khedzhuvannia (na prykladi pidpriemstv pererobnoi promyslovosti) [Accounting and analysis of hedging (on the example of processing enterprises)]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.09. Kyiv: Kyiv National Taras Shevchenko University, 19 p. (in Ukrainian)
7. Burdenko I. M. (2006) Finansovi instrumenty: osoblyvosti yikh klasyfikatsii [Financial instruments: features of their classification]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 4, pp. 24–31. (in Ukrainian)
8. Vasylenko N. K. (2012) Oblik i analiz finansovykh instrumentiv khedzhuvannia hroshovykh potokiv pidpriemstv [Accounting and analysis of financial instruments for hedging enterprise cash flows]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.09. Kyiv, 21 p. (in Ukrainian)
9. Zhytnyi P. Ye. (2009) Orhanizatsiino-metodolohichni aspekty oblikovoi polityky finansovo-promyslovykh system [Organizational and methodological aspects of accounting policy of financial-industrial systems]: avtoref. dys. ... d-r ekon. nauk: 08.00.09. Kyiv, 35 p. (in Ukrainian)
10. Zdrenyk V. S. (2010) Bukhhalterskyi oblik i kontrol operatsii z pokhidnymy finansovymy instrumentamy [Accounting and control of operations with derivative financial instruments]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.09. Zhytomyr: Zhytomyr State Technological University, 20 p. Available at: <https://library.ztu.edu.ua/e-copies/avtoref/Zdrenyk.pdf> (in Ukrainian)
11. Karnuz D. (2025) Oblikova identyfikatsiia ta otsinka finansovykh instrumentiv [Accounting identification and valuation of financial instruments]. *Scientia fructuosa*, vol. 160, no. 2, pp. 105–119. Available at: <https://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/2261/2118> (in Ukrainian)
12. Ksendzuk V. V. (2015) Vplyv zastosuvannia khedzhuvannia na pokaznyky finansovoi zvitnosti: analitychnyi aspekt [Impact of hedging on financial reporting indicators: analytical aspect]. *Ekonomichniy analiz*, vol. 19, no. 2, pp. 91–96. (in Ukrainian)
13. Lohvinov P. V. (2024) Finansovi instrumenty ta yikh rol u transkordonno-mu spivrobotnytstvi [Financial instruments and their role in cross-border cooperation]. *Efektivna ekonomika*, no. 7. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_7_52 (in Ukrainian)
14. IAS 32 (2012) International Accounting Standard 32 “Financial Instruments: Presentation”. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_029#Text
15. Nazarova K., Zadniprovskyy O. (2018) Audyt otsinky finansovykh instrumentiv [Audit of valuation of financial instruments]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu*, no. 4, pp. 85–97. (in Ukrainian)
16. NP(S)BO 13 (2001) Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 13 “Finansovi instrumenty” [National Accounting Standard 13 “Financial Instruments”]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text> (in Ukrainian)
17. Pylypenko L. M., Demaska Yu. V. (2020) Vplyv oblikovoi polityky shchodo finansovykh aktyviv na finansovo-mainovyi stan i rezultaty diialnosti kompanii [Impact of accounting policy on financial assets on financial position and performance]. *Pryazovskyy ekonomichnyi visnyk*, no. 1 (18), pp. 300–304. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-1-52> (in Ukrainian)
18. Verkhovna Rada of Ukraine (2010) Podatkovyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 02.12.2010 № 2755-VI [Tax Code of Ukraine]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (in Ukrainian)
19. Popko Ye., Lukova O. (2023) Metodolohichni komponenty udoskonalennia otsinky dovhostrokovoi zaborhovanosti yak finansovoho instrumentu [Methodological component of improving the assessment of long-term liabilities as a financial instrument]. *Oblik i finansy*, no. 3 (101), pp. 12–20. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-3\(101\)-12-20](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-3(101)-12-20) (in Ukrainian)
20. Rapa N. (2023) Finansovi instrumenty ta osoblyvosti yikh otsinky [Financial instruments and features of their valuation]. *Proceedings of the International scientific and practical conference "Rozvytok sotsialno-ekonomichnykh system v heoekonomichnomu prostori"*, pp. 102–103. (in Ukrainian)
21. Storozhuk O. M., Melnyk V. M., Syniuk O. V., Nahirna O. V., Khalina O. M., Koliadko B. M. (2025) Mistse finansovykh instrumentiv u systemi upravlinnia intelektualnym kapitalom pidpriemstva [The place of financial instruments in the enterprise intellectual capital management system]. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, no. 3 (62), pp. 120–130. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.62.2025.4800> (in Ukrainian)

22. Kozak V. I., Moskvina S. O., Pospolitak V. V. (2019) Finansovi instrumenty: operatsii z oblihatyamy [Financial instruments: bond operations]: naukovo-praktychnyi posibnyk. Kyiv: DESPRO, 132 p. Available at: https://despro.org.ua/library/publication/fin_instr_obl_2019.pdf (in Ukrainian)

23. Shuliko A. O. (2013) Oblik ta analiz operatsii khedzhuvannia tovarnymi deryvatyvamy [Accounting and analysis of hedging operations with commodity derivatives]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.09. Ivano-Frankivsk: Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, 20 p. (in Ukrainian)

Дата надходження статті: 23.02.2026

Дата прийняття статті: 09.03.2026

Дата публікації статті: 00.00.2026